

Brev om bombardementerne af Rønne

Gengivet efter Ann Vibeke Knudsen (red.): Bornholm i krig 1940-1946, Bornholms Museum og Museumsrådet for Bornholms Amt, 2001, s. 122-123.

"Kære Mor!

.... Saa kom den 4.-5. Maj med Tyskernes Kapitulation og Glæden herover. Den 6. forløb ogsaa godt herovre, men saa kom Rædslernes Rædsel. Ugen, der er gaaet har været denne Generations forfærdeligste. Mandag Middag d. 7. kl. 12.55 kom nogle Flyvemaskiner fra Syd, vi troede det var Englænderne. Vi stod paa Terrassen og saa dem komme. Da de var over Galløkken begyndte Tyskernes Afværageskyts at skyde, og vi flygtede ind, men vi kom kun lige indenfor Døren, saa faldt den første Bombe, der rystede Huset, saadan at jeg troede, vi fik det hele ned over Hovedet.

Vi styrtede ned i Kælderen og oplevede der nogle forfærdelige Minutter, vi troede for hver Bombe, der faldt, at Husets Time var kommet.

Da Flyverbølgen var forbi, tog jeg Cyclen og kørte ned til Sydhavnen. Af Skade saa jeg kun, at "Rotna" havde faaet en Træffer.

Arbejderne fra Sydhavnen kom styrtende og raabte, at der kom flere Flyvere, hvorfor jeg spurtede hjem og naaede lige at komme i Kælderen, inden næste Bølge var der. Den var lige saa voldsom som den første, og der kom yderligere en til. Heldigvis skete der intet i vort Kvarter og mellem 2 og 2 1/2 blæstes Alarmen af. Inde i Byen saa der forfærdeligt ud. Styrmand Holms Hus i Damgade fik en Fuldræffer, Fru Holm dræbtes paa Stedet og Hr. Holm (66) tillige med to Børn er senere døde.

Gamle Fru Kollings Hus fik ligeledes en Fuldræffer, og hun og en anden Dame dræbtes. Der faldt endvidere Bomber i Thorns Ejendom i Vimmelskafte (nr.25), det nedbrændte, i en Ejendom i Stengade, endvidere i Almegade og paa Lille

Brev om bombardementerne af Rønne

Gengivet efter Ann Vibeke Knudsen (red.): Bornholm i krig 1940-1946, Bornholms Museum og Museumsrådet for Bornholms Amt, 2001, s. 122-123.

Torv. Der blev Masser af Huse beskadigede ved Lufttrykket, baade ved disse og de andre Eksplosioner. I alt dræbtes 7-8 Mennesker. Jeg var inde i Banken Kl. 4, men der var naturligvis intet at gøre, Folk var rystede. Onkel Dris Hus var slemt medtaget, Taget ødelagt og alle indvendige og udvendige Døre sprængt, samt Vinduer naturligvis. Mille og jeg var inde hos dem og tilbød dem at spise hos os, eventuelt flytte ud til os. Vi aftalte, at de skulle komme ud og spise til Aften. Da vi ca. Kl. 18 1/2 var i Slagtergade paa Hjemvejen, blæstes der Alarm igen, og Børnene var alene Hjemme, saa vi styrtede i vildt løb Hjem. Ophidselsen gav os Kræfter til at løbe hele Vejen, og vi naaede Hjem, inden der skete noget. Inde i Byen havde man talt om, at man ventede Englænderne Kl. 18 1/2, og vi troede, at Tyskerne vilde forhindre os i at hylde dem ved Ankomsten. Vi stod alle paa Fliserne ude i Haven og saa Maskinerne komme og glædede os. Pludselig ser vi den forreste Maskine slippe to Bomber over Havnen og samtidig traadte Afværageskytset i Funktion. Vi styrtede igen i Kælderen og oplevede nu igen de samme frygtelige Øjeblikke, som om Middagen. Huset rystede og raslede, saa jeg frygtede hvert Øjeblik det værste. Heller ikke denne Gang skete der nogen Skade i vort Kvarter, men da det ved 8-Tiden var ovre, holdt vi, Rømers og Stangegaards Raadslagning ude paa Vejen, og Stemningen var for at overnatte udenfor Byen. Rømers og Stangegaards drog straks af Sted for at overnatte paa Fynegaard i Laden. Vi kunne ikke rigtig bestemme os, men vi pakkede dog sammen. Omsider besluttede vi dog at tage af sted til Betty (i Almindingen, tidligere ung pige i huset, red.).

... Næste Morgen Kl. 8 startede jeg til Rønne, jeg maatte jo passe min Bank. Paa Vejen mødte jeg en sand Flygtningeskare, benyttende enhver Form for Befordringsmidler. Ved Samtaler med Bekendte, fik jeg at vide, at man kunde frygte et Angreb over Middag, hvis Tyskerne ikke kapitulerede.

Jeg vilde saa hente endnu nogle Værdisager i Hjemmet og listede ind til Byen. Jeg fik med mig, hvad jeg vilde have, men da jeg Kl. 9.40 stod i Gaarden og skulde starte igen, lød Sirenen paa Galløkken til Alarm, og jeg smed, hvad jeg havde i Hænderne, paa Cyclen og af Sted. Da jeg kom ud paa Aakirkebyvej var Maskinerne der allerede og Luftværnsskytten begyndte en rasende Ild. Jeg smed mig ned ved en Hæk og i det samme faldt Bomberne, den ene efter den anden. Det var frygteli-

ge Øjeblikke, Jorden skælved under mig og Sprængstykker røg rundt om mig. Jeg saa tilfældig op og blev Vidne til, hvordan nogle elektriske Traade til venstre for mig ramtes af det ene Sprængstykke efter det andet, de dinglede og gnistrede. Naa, Larmen fra Maskinerne, der var nok 10-20, døde hen og der blev stille. Jeg sprang selvfølgelig paa Cyclen og for ud ad Vegen, ud paa Landet og kom godt forbi Robbedale, saa kom en ny Bølge, denne Gang fra Øst, de forrige kom fra Syd.

Jeg gik i Ly bag en Bondegaard og derfra saa jeg, hvordan Maskinerne fra deres Frontkanoner fyrede mod Rønne og til sidst hørte jeg Bomberne falde. Nu var vel nok den værste Fare for mig ovre, men jeg cyclede selvfølgelig stadig saa hurtigt jeg kunde ad Aakirkeby til. Endnu en Gang maatte jeg søge Dækning, denne Gang i en Grøft, det var paa Højde med Lobæk, der maa have været et Batteri, thi der blev skudt mod Maskinerne, der fløj hen over mig. Jeg synes jeg maatte 2 Gange i Grøften, men jeg kan ikke huske, hvor det var første Gang, det maa have været nærmere Rønne, den ene Grøft var nemlig tør den Anden fugtig... Jeg naaede omsider op til Almindingen, men fuldstændig ude af Ligevægt, nu slog Nerverne Klik.

... Fredag tog jeg ind til Sdr. Villavej med hele Familien og Betty og hendes Mand og "lille Birgit". Vi slog Brædder og Tagpap, som jeg til al Held havde staaende, for Vinduer og Døre, hvor Glasset manglede. Derudover var der ingen Skade sket, naar undtages at Støv og Kalk var drysset ned overalt fra Revner i Loftet. Det var naadigt sluppet i Sammenligning med mange andre.

Nærmere Enkeltheder kan jeg ikke inklude mig paa, dertil er Skaderne i Byen for omfattende. Flere Gader og Gadestrækninger er totalt ødelagt paa begge Sider, enkelte Brande har der været, men det er dog ikke mange.

Hele Snellemark er borte, i Nygade staa kun et enkelt nyopført Hus, en Del af Østergade ved Kattesundet er borte, ligesaa i Møllegade og St. Torvegade. Større og mindre Skader findes i Tusindvis. Der kræves en hel Hær af Haandværkere til at bringe det i Orden indenfor et Aar. Onkel Dris Hus er yderligere ødelagt ved det sidste Angreb, saa de er flyttet ud til os. Vi flyttede nemlig hjem Lørdag Formiddag.

... Men i Dag d. 14., Mandag, mødte vi tidligt op for at komme i Gang og der var nok at rive i, thi der var nu ankommet Post fra Øen og København for Tiden 4.-12. Maj, og des-

Brev om bombardementerne af Rønne

Gengivet efter Ann Vibeke Knudsen (red.): Bornholm i krig 1940-1946, Bornholms Museum og Museumsrådet for Bornholms Amt, 2001, s. 122-123.

uden var der mange Henvendelser fra bekymrede Kunder, der ikke følte sig trygge ved den nye Vending, alt tog. Det er en almindelig Mening, at der drives Storpolitik om Øen, og det kunde synes, som om Russerne er indstillet paa at blive her længe. Man frygter, at de tidligere Gisninger om russiske Støt-
tepunkter paa Øen skal blive til Virkelighed, hvad man dog maa haabe er ubegrundet. Men hvorom alt er, Freden bragte os ingen Glæde, ingen langvarig Glæde i hvert tilfælde. Jeg var ikke glad om Lørdagen, fordi Tyskerne erklærede, at de forblev under Vaaben og mødte ethvert Forsøg paa Afvæbning med væbnet Modstand. I løbet af Søndagen lod jeg mig ombestemme, men min Pessimisme viste sig om Mandagen sørgelig velbegrundet.

Af vore direkte Bekendte er kun Kioskejer Olsen haardt ramt. Hans Hus laa paa Snellemark og eksisterer ikke mere, alt er ødelagt.

Kære Mor, nu har du vist faaet et Indtryk af, hvordan vi har det. Vi har Lys og Vand, men ingen Gas; varmt Vand henter vi hos Genboen, der er lykkelig Indehaver af et Komfur. Forhaabentlig kommer Gassen om nogle Dage.

De hjerteligste Hilsener fra os alle 5 til dig og Ulla.

Din hengivne
Carl.